

**UCHWAŁA NR XXXI/281/13
RADY GMINY POSTOMINO**

z dnia 24 kwietnia 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Postomino na lata 2013 - 2017**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz.1591, oraz z 2002 r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz.984, Nr 153, poz.1271, Nr 214, poz.1806 z 2003 r. Nr 80, poz.717, Nr 162, poz.1568, z 2004 r. Nr 102, poz.1055, Nr 116, poz.1203, z 2005 r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz.1457 z 2006 Nr 17, poz.128, Nr 181,poz.1337, z 2007r. Nr 48, poz.327, Nr 138,poz.974, Nr173, poz.1218, z 2008r. Nr 180, poz.1111, Nr 223, poz.1458, z 2009r. Nr 52, poz.420, Nr157, poz.1241, z 2010r. Nr 28, poz.142 i 146, Nr 106 poz.675 Nr 40, poz.230,z 2011r. Dz. U. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz.777, Nr 217, poz. 1281, Nr 149, poz. 887, z 2012 r. poz. 567, z 2013 r. poz. 153.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493, oraz z 2009 r. Nr 206, poz.1589, z 2010 r. Nr 28, poz.146, Nr 125, poz.842). **uchwała się, co następuje :**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Postomino na lata 2013 - 2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Postomino.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jadwiga Krakowska

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE POSTOMINO
NA LATA 2013 – 2017**

Postomino 2013

<i>Wstęp</i>	<i>3</i>
<i>1. Charakterystyka przemocy w rodzinie</i>	<i>5</i>
1. 1. Definicja przemocy	6
1. 2. Rodzaje przemocy	6
1.3. Cykle przemocy	7
1.4. Skala zjawiska przemocy	8
1. 4. 1. Ogólnopolski raport z badań przemocy i konfliktów w domu	9
1. 4. 2. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, zjawisko przemocy w Gminie Postomino	11
<i>2. Założenia programu</i>	<i>13</i>
<i>3. Adresaci Programu</i>	<i>13</i>
<i>4. Realizatorzy Programu</i>	<i>13</i>
<i>5. Cel główny Programu</i>	<i>13</i>
<i>6. Cele szczegółowe Programu</i>	<i>14</i>
<i>7. Czas realizacji programu</i>	<i>17</i>
<i>8. Przewidywane efekty realizacji programu</i>	<i>17</i>
<i>9. Źródła finansowania Programu</i>	<i>17</i>
<i>10. Monitorowanie i sprawozdawczość</i>	<i>17</i>

Wstęp

Problem przemocy w rodzinie do niedawna w Polsce był zjawiskiem marginalizowanym i bagatelizowanym. Za sprawą mediów zjawisko przemocy w rodzinie jest coraz częściej dostrzegane i ujawniane, a także postrzegane w wymiarze poważnego problemu i zagrożenia generującego poważne skutki dla społeczeństwa. Bywa przyczyną wielu szkód osobistych, zdrowotnych także społecznych. Jest jednym z głównych czynników prowadzących do dysharmonii i dysfunkcji rodziny, która jest najmniejszą elementarną komórką społeczną mającą wpływ na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Dotyka zarówno dzieci, dorosłych, osoby starsze jak i osoby niepełnosprawne. Jest problemem bardzo trudnym do zdiagnozowania i wymaga podjęcia szerokich dobrze zaplanowanych i zorganizowanych działań wielu instytucji ściśle współpracujących ze sobą.

Zjawisko przemocy w rodzinie występuje na terenie całego kraju. Prowadzone są różnorodne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Realizowane są programy kierowane do osób doznających jak i stosujących przemoc. Tworzone są instytucje i zatrudniani są specjaliści świadczący profesjonalną pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom. Odbywają się szkolenia podnoszące kwalifikacje i kompetencje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie dla pracowników mających styczność ze zjawiskiem przemocy. Szkolenia te kierowane są do osób które mają tzw. „pierwszy kontakt” ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, z uwagi na wykonywany zawód m. in. pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pedagogów, pracowników służby zdrowia, psychologów. Pomimo licznych działań przemoc istnieje. Jest obecna również na terenie gminy Postomino. Konieczne jest zatem przygotowanie odpowiednich służb, aby w profesjonalny sposób potrafiły przeciwdziałać zjawisku przemocy, oraz skutecznie pomagać osobom doznającym i stosującym przemoc w rodzinie. Istotnymi zadaniami w walce z przemocą jest podnoszenie wiedzy i kompetencji służb pomagających, udzielanie wsparcia i ochrona ofiar przemocy, działania mające na celu zmianę świadomości i zachowań osób stosujących przemoc, oraz edukacja społeczeństwa w celu podniesienia świadomości i obalenia stereotypów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, a także uświadomienia równouprawnienia i potrzeby pełnienia odpowiednich ról przez kobietę i mężczyznę w rodzinie .

„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2013 - 2017” zwany dalej Programem jest realizacją zapisu znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) na mocy ustawy z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 125, poz. 842). Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) *„Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”*.

Celem Programu jest zwalczanie problemu przemocy domowej w gminie Postomino. Program został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie, na podstawie Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Postomino. Program realizowany będzie na terenie gminy Postomino. Zakłada podejmowanie interdyscyplinarnych działań mających na celu zapobieganie i zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Postomino. W programie zaplanowano zadania do realizacji dla instytucji i podmiotów zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), oraz innych osób i podmiotów zaangażowanych w zapobieganie zjawisku przemocy. Priorytetem jest wypracowanie skutecznej metody przeciwdziałania przemocy, która wymaga aktywnej współpracy wszystkich zaangażowanych podmiotów polegającej na wymianie doświadczeń, doradztwie, organizacji wspólnych przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie, poprzez promowanie alternatywnych postaw przeciw przemocy, upowszechnienie wiedzy na temat tego zjawiska, udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym i stosującym przemoc.

1. Charakterystyka przemocy w rodzinie

„Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi”. (Hanna Dorota Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne, PARPA, 2006 r.).

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiemu członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiarą jest zazwyczaj osoba słabsza. Według kodeksu karnego przemoc jest przestępstwem. Przemoc jest jedną z głównych przyczyn dysharmonii i dysfunkcji rodziny i bez wątpienia należy ją zakwalifikować do grupy negatywnych i niepożądanych zachowań ludzkich o dużej szkodliwości społecznej. Narusza wszelkie normy społeczne moralne i prowadzi do nieprzewidywalnych skutków destrukcji rodziny. Prowadzi do tragicznych skutków w postaci samookaleczeń osób doznających przemocy, prób samobójczych a nawet zabójstw.

Na ogół wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje przemocy:

przemoc gorąca – polega na pękaniu tamy emocjonalnej, która przestaje powstrzymywać uczucia pochodzące z frustracji w następstwie czego dochodzi do eksplozji tak zwanego „wulkanu emocjonalnego” przemoc jest widoczna.

przemoc chłodna – polega na realizowaniu scenariusza, który ma na celu pogwałcenie dóbr i praw drugiej osoby bez widocznych aktów agresji. Ten rodzaj przemocy występuje zazwyczaj w pozornie dobrej rodzinie, nie ma tu furii i gniewu.

1. 1. Definicja przemocy

Przemoc jest zjawiskiem które można by definiować na wiele sposobów. Każdy z nas ma inne o niej wyobrażenie. Gdyby poprosić każdego z nas aby na kartce papieru napisał definicję przemocy, prawdopodobnie byłoby tyle definicji przemocy ile osób podjęłoby się tego zadania. Przemoc w rodzinie nazywana jest również przemocą domową i Rada Europy przyjęła definicję przemocy domowej w takiej formie: *„Każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego osobowości”* (rekomendacja Rady Europy nr R(85)4 przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 26.03 1986 r.) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) w art. 2, pkt 2 przemoc w rodzinie określa jako *„jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność i nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

1. 2. Rodzaje przemocy

Zjawisko przemocy choć generalnie w pierwszej chwili kojarzone jest z przemocą fizyczną, to dzieli się na 5 rodzajów, każdy rodzaj charakteryzuje się indywidualnymi cechami, każdy jest równoważny i nie podlega hierarchizacji.

Przemoc dzieli się na:

Przemoc fizyczną – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie;

Przemoc psychiczną – która prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne;

Przemoc seksualną - charakteryzującą się wymuszaniem różnego rodzaju niechcianych zachowań mających na celu zaspokojenie potrzeb seksualnych sprawcy;

Przemoc ekonomiczną - prowadzącą do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy;

Zaniechanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Tabela 1 Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Przemoc seksualna	Przemoc ekonomiczna	Zaniedbanie
<ul style="list-style-type: none"> ▪ popychanie ▪ odpychanie ▪ obezwładnianie ▪ przytrzymywanie ▪ policzkowanie ▪ szczypanie ▪ kopanie ▪ duszenie ▪ bicie otwartą ręką i pięściami ▪ bicie przedmiotami ▪ oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi ▪ użycie broni 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyśmiewanie ▪ poniżanie ▪ upokarzanie ▪ zawstydzanie ▪ narzucanie własnych poglądów ▪ ciągle krytykowanie ▪ kontrolowanie ▪ ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi ▪ grożenie ▪ szantażowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymuszanie pożycia seksualnego ▪ wymuszanie nieakceptowanych pieśzcot i praktyk seksualnych ▪ wymuszanie seksu z osobami trzecimi ▪ sadystyczne formy współżycia seksualnego ▪ demonstrowanie zazdrości ▪ krytyka zachowań seksualnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odbieranie zarobionych pieniędzy ▪ uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej ▪ niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak odpowiedniej opieki ▪ narażanie na niebezpieczeństwo w tym głód i zimno ▪ krańcowe ignorowanie obowiązków opiekuńczych

1.3. Cykle przemocy

Przemoc jest procesem który ma tendencję do powtarzania się. Nie zatrzymana przemoc narasta. Badania wykazały że osoby doznające przemocy w rodzinie, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu przemocy:

I Faza narastającego napięcia

Jest to faza zaczynająca cykl, charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych

II Faza ostrej przemocy

Na tym etapie narastające napięcie sięga punktu kulminacyjnego, następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji.

III Faza miesiąca miodowego

Charakteryzuje się skrucą i okazywaniem miłości. Sprawca żałuje tego co zrobił i obiecuje że się to nigdy nie powtórzy. Szuka wytłumaczenia dla tego co zrobił i przekonuje ofiarę że to

był jednorazowy wyjątkowy incydent który się nie powtórzy. Osoba która doznała przemocy zaczyna wierzyć że to był incydentalny przypadek który się nie powtórzy.

Faza miodowego miesiąca przemija. Za jakiś czas napięcie powraca wzrasta i cały cykl się powtarza. Zagrożenie jakie niesie faza miodowego miesiąca charakteryzuje się tym, że przeważnie następna faza ostrej przemocy jest gwałtowniejsza niż poprzednia.

Cykliczność przemocy sprawia że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Jednym z czynników utrudniającym przerwanie przemocy w rodzinie są głęboko zakorzenione w społeczeństwie mity i stereotypy które należy zdezaktualizować a brzmią one tak:

„Brudy pierze się we własnym domu”;

„Co to za ptak co swoje gniazdo kala”;

„Przemoc się zdarza tylko w rodzinach z marginesu społecznego”;

„Jeżeli ktoś jest bity, to na pewno sobie na to zasłużył”;

„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”;

„Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien ingerować”;

„Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszła by od sprawcy”.

1.4. Skala zjawiska przemocy

Zarówno badania jak i statystyki ogólnopolskie i gminne nie oddają rzeczywistych rozmiarów występowania zjawiska przemocy na badanym terenie, ponieważ wciąż jest problemem zatajonym i ukrywanym. Osoby doświadczające przemocy nie chcą informować innych osób, nie tylko z powodu strachu przed sprawcą przemocy ale niejednokrotnie z powodu wstydu przed sąsiadami, obawą utraty źródła utrzymania rodziny, czy błędnie w tym przypadku pojmowanym dobrem rodziny. Bierną postawę przyjmują przypadkowi świadkowie (obserwatorzy) sąsiedzi, znajomi, dalsza rodzina kierując się zachowaniem poczucia własnego bezpieczeństwa, oraz niechęcią występowania w roli świadków przed organami ścigania. Także wcześniej przytoczone stereotypy i archaizmy tkwiące w świadomości społecznej znacznie utrudniają i ograniczają możliwość prawidłowego zdiagnozowania skali zjawiska i pojęcia skutecznych działań mających na celu jego zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie.

1. 4. 1. Ogólnopolski raport z badań przemocy i konfliktów w domu

Dane Eurobarometru (badania nad przemocą domową wobec kobiet) pokazują że, Polacy częściej niż obywatele Unii Europejskiej stykają się z osobami doświadczającymi przemocy domowej. Jednocześnie wyniki badań wskazują że, w żadnym państwie europejskim problem ten nie został rozwiązany.

Zgodnie z wynikami badań przeprowadzonych w dniach 10-16 maja 2012 r. przez Centrum Badań Opinii Społecznej (CBOS), (9%) Polaków doświadczyło agresji w domu, na ulicy lub poza najbliższą okolicą również (9%). Nieopodal miejsca zamieszkania przemocy doświadczyło (8%) respondentów. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w dyskotecie, restauracji, lub kawiarni, w szkole, w pracy przemocy doznało (4%), w środkach komunikacji publicznej (3%). Wyniki te zbliżone są do wyników badania przeprowadzonego w 2009 roku.

Tabela 2 Wyniki badań zjawiska przemocy w Polsce w 2009 r. i 2012 r.

Czy kiedykolwiek padł(a) Pan(i) ofiarą przemocy (odpowiedzi potwierdzające)	w domu	2009	6%
		2012	9%
	na ulicy poza najbliższą okolicą	2009	10%
		2012	9%
	w najbliższej okolicy	2009	7%
		2012	8%
	w restauracji, kawiarni, na dyskotecie	2009	5%
		2012	5%
	w pracy, w szkole	2009	3%
		2012	4%
	w pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce	2009	3%
		2012	3%
	gdzieś indziej	2009	3%
		2012	4%

(Źródło; Komunikat badań CBOS BS/82/2012, Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, czerwiec 2012)

Kobiety deklarują że dwukrotnie częściej niż mężczyźni doznawały przemocy w domu, Mężczyźni natomiast ponad dwukrotnie częściej spotkali się ze sprawcami przemocy poza miejscem swojego zamieszkania.

Tabela 2 Wyniki badań przemocy w Polsce w 2012 r. z podziałem na kobiety i mężczyzn

Czy kiedykolwiek padł(a) Pan(i) ofiarą przemocy:	Odpowiedzi twierdzące	
	kobiet	mężczyzn
	w procentach	
w domu	12	6
na ulicy poza najbliższą okolicą	5	14
w najbliższej okolicy	5	10
w restauracji, kawiarni, na dyskotecę	2	9
w pracy, w szkole	2	6
w pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce	2	4
gdzieś indziej	2	6

(Źródło; Komunikat badań CBOS BS/82/2012, Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, czerwiec 2012)

Szacownie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne również z uwagi na to, że są to zachowania wstydlive i nieakceptowane społecznie, dlatego zarówno sprawcy jak i ofiary ukrywają je. Jak wynika z w/w badań (28%) respondentów deklaruje, że zna osobiście lub z widzenia kobiety bite przez partnerów. Co trzecia kobieta (32%) potwierdziła że zna kobiety bite przez mężów. Mężczyźni równie często potwierdzają że byli uderzani przez partnerkę, jednak kobiety częściej przyznają, że były bite wielokrotnie. Z badań wynika że nie widać znaczących różnic jeżeli chodzi o stosowanie przemocy w formie rękoczynów przez obie płcie. Kobiety przyznają się, że podczas kłótni domowej uderzyły częściej partnerów w stosunku (12% wobec 10%). Wizerunek sprawcy i ofiary przemocy nie jest jednak klarowny. Ponad połowa badanych uderzonych przez partnera (59%) przyznała że również używała przemocy, natomiast dwie piąte badanych (41%), którzy doświadczyli przemocy ze strony partnera nie zareagowało w ten sam sposób. Tylko pięciu na stu (5%) badanych nigdy nie zetknęło się z przemocą ze strony partnera. Szczególną formą przemocy jest przemoc ze strony dorosłego dziecka, tylko (2%) przyznaje że zostali uderzeni przez dorastające dziecko lub dorosłe dziecko (16 lat i więcej) szacunki te należy traktować ostrożnie z uwagi na duży opór do przyznania się. Badani przyznają że stosują metodę wychowawczą w postaci kar cielesnych wobec dzieci poniżej 20 roku życia, co ósmy rodzic (12%) przyznał że czasem bije lub bił swoje dziecko.

1. 4. 2. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, zjawisko przemocy w gminie Postomino

Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla gminy Postomino została przeprowadzona i opracowana przez Studio Diagnozy i Profilaktyki z siedzibą w Krakowie i zawiera dane dotyczące przemocy występującej na terenie naszej gminy.

W 2009 roku było 26 interwencji w tym 16 dotyczyło przemocy w rodzinie. Przemoc dotknęła 16 ofiar wszystkie to kobiety, sprawcami było 16 mężczyzn, 14 sprawców było pod wpływem alkoholu. Świadcami interwencji było 4 dzieci.

W 2010 roku miały miejsce 32 interwencje w tym 21 dotyczyło przemocy w rodzinie ofiarami było 21 kobiet, sprawcami 21 mężczyzn w tym 18 było pod wpływem alkoholu, świadkami interwencji było 7 dzieci.

W 2011 roku były 22 interwencje z czego 15 dotyczyło przemocy w rodzinie. Przemoc dotknęła 15 kobiet ze strony 15 sprawców – mężczyzn, z których pod wpływem alkoholu było 12 sprawców. Świadcami przemocy było 6 dzieci.

Jak wynika z diagnozy (39%) mieszkańców gminy Postomino deklaruje, że zna osoby które doświadczają przemocy zarówno fizycznej jak i psychicznej ze strony najbliższych członków rodziny. Respondenci którzy potwierdzili znajomość osób doznających przemocy to (38%) kobiet i (41%) mężczyzn. W związku z wysokim wskaźnikiem (39%) osób posiadających wiedzę o występowaniu przemocy na terenie gminy, postawiono im pytanie „czy wiedzą gdzie należy to zgłosić, i do kogo się udać jeśli posiadają informacje o osobach doznających przemocy?” Na to pytanie twierdząco odpowiedziało $\frac{3}{4}$ badanych (74%), pozostałe (26%) nie wiedziało do kogo się zwrócić po pomoc. Spośród wszystkich badanych mających wiedzę, które instytucje udzielają pomocy w związku z doznawaniem przemocy (75%) to kobiety i (73%) mężczyźni. Została zbadana również postawa ankietowanych pod względem usprawiedliwiania stosowania przemocy, postawiono im pytanie: „Czy istnieją uzasadnione okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?” Zdecydowana większość (86%) zaprzeczyła temu stwierdzeniu, (12%) nie potrafiło się określić i (2%) odpowiedziało twierdząco. Z odpowiedzi na to pytanie wynika że dość wysoki jest odsetek respondentów (86%) którzy nie popierają i nie usprawiedliwiają stosowania przemocy, w stosunku do (39%) osób które posiadają wiedzę o osobach doznających przemocy i nie reagują na nią. Jak wynika z dalszej analizy przeprowadzonych badań wśród mieszkańców naszej gminy świadomość dotycząca przemocy jest wysoka, lecz nie zawsze prawidłowo pojmowana i interpretowana. Należy zwrócić szczególną uwagę na zagadnienie socjalizacji dzieci

i młodzieży. Pomimo deklarowania $\frac{3}{4}$ społeczności lokalnej, że nie istnieją żadne okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy to jednak ponad połowa badanych nie popiera wprowadzenia zakazu kar fizycznych. W tym momencie przypomina to gorącą dyskusję na temat przysłowiowego „klapsa”, jego konieczności, słuszności i skuteczności. Poniższe tabele przedstawiają procentowy wskaźnik poglądów wychowawczych i zagadnień dotyczących stosowania kar cielesnych w metodach wychowawczych mieszkańców gminy Postomino.

Tabela 3 Poglądy wychowawcze mieszkańców gminy Postomino.

Pytanie lub stwierdzenie	Odpowiedzi wskaźnik procentowy (%)					
	ogółem		kobiety		mężczyźni	
	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Czy dziecko powinno bać się rodziców, to ułatwia posłuszeństwo i szacunek ?	10	90	3	97	18	82
Surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala lepiej radzić mu sobie w życiu	15	85	10	90	23	77
Dobrze że stosowanie kar fizycznych jest zakazane prawem.	46	54	60	40	24	76

(Źródło; Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, Studio Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa, Postomino 2011)

Tabela 4 Stosowanie kar cielesnych jako dobra metoda wychowawcza

Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobra metoda wychowawczą								
Odpowiedzi wskaźnik procentowy (%)								
ogółem			kobiety			mężczyźni		
tak	tak czasami	nie	tak	tak czasami	nie	tak	tak czasami	nie
4	35	61	3	24	73	6	52	42

(Źródło; Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych, Studio Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa, Postomino 2011)

Jak wynika z powyższych zestawień kobiety częściej niż mężczyźni nie zgadzają się na stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania dzieci. Ponad połowa mieszkańców gminy jest przeciwna stosowaniu kar cielesnych w stosunku do dziecka, i pocieszającym faktem jest, że większość (59%) badanych nie zna przypadków bicia dzieci.

2. Założenia Programu

- I Powstrzymanie przemocy jest zadaniem nadrzędnym
- II Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy
- III Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka
- IV Za przemoc odpowiedzialny jest zawsze sprawca, bez względu na to co zrobiła ofiara
- V Nie istnieje żadne wytłumaczenie i usprawiedliwienie dla przemocy w rodzinie.

3. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

1. Osób doznających przemocy w rodzinie w tym:
  - dzieci
  - dorosłych m.in. współmałżonków, rodzeństwa wspólnie zamieszkującego, partnerów pozostających w związkach nieformalnych
  - osób starszych
  - osób niepełnosprawnych
2. Osób stosujących przemoc w rodzinie
3. Świadców przemocy w rodzinie

4. Realizatorzy Programu

Realizatorzy Programu to podmioty i instytucje podejmujące czynności w zakresie przeciwdziałania zjawiskom przemocy w rodzinie tj. : Policja, Prokuratura, Sądy, kuratorzy sądowi, Straż Gminna w Postominie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie, Urząd Gminy w Postominie, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Postominie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Postominie, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, świetlice wiejskie, społeczności lokalne, inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w programie.

5. Cel główny Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez ograniczanie zjawiska i skutków przemocy w rodzinie w gminie Postomino, poprzez stworzenie skutecznego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

6. Cele szczegółowe Programu

Cel 1. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Nawiązanie ścisłej współpracy osób i instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy.	<p>1.1 Diagnoza i działania</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy na terenie gminy Postomino; - podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie; - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; <p>podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie informacji o osobach, instytucjach i możliwościach udzielenia wsparcia w środowisku lokalnym. <p>1.2 Tworzenie Grup Roboczych zadania Grup Roboczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opracowanie wspólnie z rodziną dotkniętą przemocą planu pomocy - monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc, kontrolowanie realizacji ustalonych wspólnie zadań - dokumentowanie podejmowanych działań wobec rodzin w których dochodzi do przemocy 	- Zespół Interdyscyplinarny
2.	Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy	<p>2.1 Gromadzenie informacji dotyczących zasobów wraz z danymi teleadresowymi wchodzącymi w skład gminnego, powiatowego i wojewódzkiego systemu przeciwdziałania przemocy.</p> <p>2.2 organizowanie,</p>	- Zespół Interdyscyplinarny

		współorganizowanie, udział w szkoleniach ponoszących kwalifikacje, poszerzających wiedzę osób zaangażowanych w problematykę przemocy	
--	--	--	--

Cel 2 podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Edukacja dzieci młodzieży w zakresie poznania zjawiska przemocy, sposobami radzenia sobie ze stresem i agresją	<p>1.1 prowadzenie zajęć wychowawczych, informacyjno-edukacyjnych omawiających problem przemocy</p> <p>1.2 opracowywanie i realizacja programów szkolnych z zakresu profilaktyki i prewencji przemocy</p> <p>1.3 wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjającym zachowaniom nieagresywnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - placówki oświatowe - świetlice - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Postominie - Urząd Gminy w Postominie - Policja - Straż Gminna w Postominie
2.	Edukacja rodzinna dla rodziców dzieci inny członków rodziny	2.1. poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem frustracją i agresją indywidualne i grupowe	<ul style="list-style-type: none"> - placówki oświatowe - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Postominie - Urząd Gminy w Postominie
3.	Edukacja społeczeństwa	<p>3.1 przygotowanie ulotek i broszur informujących o instytucjach udzielających wsparcia rodzinom doświadczającym przemocy</p> <p>3.2 publikowanie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na stronie internetowej www.postomino.pl oraz w prasie lokalnej</p> <p>3.3 organizowanie akcji i kampanii społecznych piętnujących przemoc, obalających stereotypy i promujących pozytywne postawy społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny - media

Cel 3 Minimalizowanie negatywnych skutków dotyczących ofiar i świadków przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	udzielanie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	1.1 poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne, medyczne 1.2 interwencja kryzysowa 1.3 praca socjalna 1.4 zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą 1.5 realizacja procedury „Niebieska Karta” 1.6 aktywizacja zawodowa 1.7 prowadzenie postępowania interwencyjnego	- wszyscy realizatorzy programu
2.	ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	2.1 odseparowanie sprawcy od ofiary przemocy 2.2 zakaz kontaktowania się sprawcy z osobą pokrzywdzoną	- Sądy, Kuratorzy sądowi - Policja - Prokuratura

Cel 4 Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	oddziaływanie na osoby stosujące przemoc	1.1 izolowanie sprawców od ofiar przemocy 1.2 stosowanie procedury „Niebieska Karta” 1.3 motywowanie i kierowanie do wzięcia udziału w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym 1.4 poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne	- Sądy, kuratorzy sądowi - Policja - Prokuratura - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Postominie

7. Czas realizacji programu

Realizacja programu obejmuje lata 2013 -2017, z uwzględnieniem konieczności dokonywania ewaluacji programu wynikających z zebranych informacji, sugestii i potrzeb zasygnalizowanych trakcie jego realizacji w obszarze pomocy zarówno ofiarom jak i sprawcom przemocy w rodzinie.

8. Przewidywane efekty realizacji programu

- zminimalizowanie liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- podniesienie kompetencji służb i usprawnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez wymianę doświadczeń i współdziałanie instytucji;
- zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc;
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- poniesienie świadomości społeczeństwa i zmiana ich postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie.

9. Źródła finansowania Programu

Zadania programu finansowane będą ze środków finansowych pochodzących z budżetu Gminy Postomino, budżetów własnych jednostek realizujących niniejszy program, środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

10. Monitorowanie i sprawozdawczość

Za monitorowanie realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu i sprawozdawczość odpowiadał będzie Zespół Interdyscyplinarny, który będzie przygotowywał i przedkładał Wójtowi Gminy Postomino do końca lutego następnego roku, sprawozdanie roczne ze swojej działalności za miniony rok kalendarzowy.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek realizowania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ma polegać na bezpłatnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa, interwencji kryzysowej i wsparciu, oraz ochrony przed dalszym krzywdzeniem. Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) do zadań Gminy należy opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w rodzinie w Gminie Postomino na lata 2013 -2017 jest niezbędne i uzasadnione.